

Behov for en opdateret bibliotekslov

En forældet lovgivning

Biblioteksloven er forældet, og leverer derfor ikke de optimale rammer for, at bibliotekerne landet over kan være med til at løse en række centrale udfordringer for det danske samfund.

Læsekrisen, trivselskrisen, opmærksomhedskrisen og den øgede polarisering og mangel på demokratisk dannelse og uenighedskompetencer har landets mest besøgte kulturinstitution FOLKEBIBLIOTEKET en vigtig del af løsningen på. Men det kræver opdaterede rammer og lovgivning.

I dag understøtter biblioteksloven ikke opgaveløsningen på optimal vis, og der er store geografiske forskelle på hvad borgerne møder på deres lokale bibliotek. Samtidig er flere af lovens opgaver ikke længere relevante i dag. Loven nævner begreber som tilgængelighed til bl.a. multimedier og videogrammer som en del af bibliotekernes opgave, men den teknologiske udvikling har betydet, at disse begreber ikke har relevans længere.

Formålet med at gennemføre en ny bibliotekslov er derfor at sikre bedre, opdaterede rammevilkår og udnytte potentialet i de danske biblioteker til at løse samfundets udfordringer langt bedre i fremtiden.

Mange steder i landet løser folkebiblioteket i dag ikke flere af de centrale opgaver, fordi man holder sig meget præcist til lovens bogstav.

Hovedopgaver for biblioteket i fremtiden

Der er derfor brug for, at bibliotekerne får formuleret fire centrale hovedopgaver i en ny bibliotekslov:

1. Skabe en ny læsekultur, der fremmer læseglæde og læsefærdigheder
2. Sikre adgang til valid information og gøre viden tilgængelig for alle
3. Styrke den kritiske sans og evnen til at vurdere informationers kvalitet
4. Skabe rammer for en levende samfundsdebat og være mødested for dialog mellem mennesker

Ad. 1. Skabe en ny læsekultur, der fremmer læseglæde og læsefærdigheder

De nyeste undersøgelser viser, at danske børns læsefærdigheder er faldende, samtidig med at læseglæden er forringet så meget at forskere kalder det en læsekrise. Det er alvorligt, fordi læsning hører til de allermost centrale forudsætninger for en god tilværelse på mange planer, ikke blot uddannelsesmæssige, men også i forhold til fordybelse, empati, trivsel og evnen til at forstå.

Biblioteket har en helt afgørende rolle i forhold til at fremme læseglæde og læsefærdigheder i samarbejde med skoler og institutioner og åbne dørene til de store og små fortællingers verden.

Ad. 2 Gøre information og viden tilgængelig

Et af bibliotekernes mest centrale opgaver har altid været at gøre information og viden tilgængelig og demokratisere den, uanset økonomiske, sociale og geografiske barrierer. Den opgave er fortsat helt central. Derfor er bibliotekerne også det mest benyttede kulturtilbud, både fysisk og digitalt.

Selvom meget nu er tilgængeligt på nettet, så er der også rigtig meget, der ikke er. Men biblioteket kan skaffe stort set al information, som ellers ikke er inden for rækkevidde, men det er både omkostningsfuldt og kræver opdaterede regler om ophavsret.

Ad. 3 Styrke den kritiske sans og evnen til at vurdere informationers kvalitet

I en tid med fake news, misinformationskampagner og mistro til fakta, som kommer fra mennesker, man er uenig med, har folkebiblioteket en vigtig opgave i forhold til at styrke den kritiske sans og vurdere informations kvalitet.

På biblioteket kan man lære at forholde sig kildekritisk, og man kan få præsenteret muligheder og begrænsninger i forhold til bl.a. kunstig intelligens, som i fremtiden vil kunne løse mange opgaver for os, men som der også er grund til at omgås med fornuft og forsigtighed.

Ad. 4 Skabe rammer for samfundsdebat og være mødested for dialog mellem mennesker

For at kunne opretholde et levende demokrati er det afgørende med gode rammer for debat på tværs af ekkokamre, hvor man mest får sine egne holdninger bekræftet. Folkebiblioteket har de helt rigtige rammer for dialogen om stort og småt i det danske samfund, og de rammer skal udnyttes.

Bibliotekerne kan skabe folkelig forankring af samfundsmæssige tiltag i en bæredygtig udvikling på mange planer.

Både i forbindelse med valg og i forhold til generelt at sikre dialog om de ting, der splitter og samler danskerne, skal folkebiblioteket være i front og fungere som mødested, facilitator og en del af Danmarks demokratiske infrastruktur.